

ความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
Needs for professional training preparation of students
at School of Liberal Arts, University of Phayao

โสภิตา สุทณะ^{1*}
Sopida Suttana^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 264 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.87 ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า นิสิตมีความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านจิตใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.70) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.68) ด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.73) และด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.84) ตามลำดับ และนิสิตต้องการให้คณะฯ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงในสถานการณ์จำลอง การศึกษาดูงาน การทำกิจกรรม/โครงการร่วมกับชุมชนและนิสิตต่างคณะ การพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการทำงานร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญกับยุคโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ: ความต้องการ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Abstract

The objective of this research is to study the needs for professional training preparation of the students studying at School of Liberal Arts, University of Phayao. The population included 264 fourth-year students who were enrolling in the Academic Year 2019. The main instrument used to gain data was a questionnaire with the IOC value of 0.87 and confidence of 0.89. The statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study revealed that the psychological aspect was rated the most ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.67), followed by the emotional aspect ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.70), the social aspect ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.68), the intellectual aspect ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.73), and the physical body aspect ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.84) respectively. In terms of needs, the students wanted the school to provide the learning which emphasizes real practice in simulation situations, field trips, activities/projects with communities and students from different schools, computer-skill development, leadership skills, and skills in working with communities, as these skills are important in the age of globalization.

Keywords: needs analysis, professional training, School of Liberal Arts, University of Phayao

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2559 จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข สามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก ตลอดจนมีความสามารถในการเรียนที่ดี มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา พะเยา 56000

¹ School of Liberal Arts University of Phayao, Phayao, 56000

*Corresponding author: e-mail: waw.sopida@gmail.com

Received: May 18, 2021, Accepted: September 2, 2021, Published: December 31, 2021

เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างพอเพียงร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) และสอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่มุ่งเน้นให้คนไทยมีทักษะสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ความสามารถ มีทักษะด้านเทคโนโลยี ตลอดจนทักษะการประกอบอาชีพ โดยบริบทของสถาบันอุดมศึกษา ได้มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยนอกจากการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแล้ว ยังได้มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติโดยเรียนรู้จากประสบการณ์วิชาชีพจริง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาตามมาตรา 24(3) ที่ระบุให้การจัดการศึกษาทุกระดับต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นในทุกกลุ่มสาขาวิชาชีพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้ในสถานศึกษากับการฝึกปฏิบัติงานจริงเต็มเวลา ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ทักษะ การทำงานบริการ และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพได้รู้จักชีวิตจริงของการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นผลิตบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคม มีพันธกิจ (Mission) ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ “ให้การศึกษา ส่งเสริม และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ” การพัฒนานิสิตถือเป็นภาระกิจหลักที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมให้นิสิตมีคุณสมบัติและความรู้ความสามารถตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ให้นิสิตมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) โดยมุ่งเน้นการสร้างบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ มีทักษะทางปัญญา มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถทำงานได้ทุกแห่งทั่วโลก (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2558)

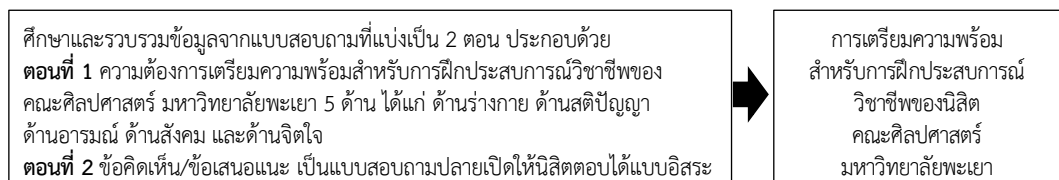
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี จำนวน 5 หลักสูตร โดยทุกหลักสูตร ได้กำหนดให้นิสิตชั้นปีที่ 4 ต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา และคณะฯ ได้มีการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่บัณฑิตชั้นปีที่ 4 ก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานในสถานประกอบการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดจนความต้องการและข้อเสนอแนะของนิสิตที่มีต่อการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพนิสิต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และให้นิสิตได้มีความพร้อมและความมั่นใจในการทำงานในสถานประกอบการจริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แนวคิดการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ อาานัติ (2550) ใน 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 264 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยออกแบบให้ครอบคลุมกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ อาณัติ (2550) ใน 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ

ตรวจสอบคุณภาพของของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต จำนวน 3 คน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence : IOC) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้ คุณภาพเครื่องมือในแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้ 1) ด้านร่างกาย เท่ากับ 0.892) ด้านสติปัญญา เท่ากับ 1.003) ด้านอารมณ์ เท่ากับ 0.78 4) ด้านสังคม เท่ากับ 0.89 5) ด้านจิตใจ เท่ากับ 0.78 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการใช้อนุกรมสัมพันธ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความต้องการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านร่างกาย จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านสติปัญญา จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านอารมณ์ จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านสังคม จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านจิตใจ จำนวน 6 ข้อ

ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้พัฒนาและปรับปรุงโดยผู้วิจัยให้ตรงตามบริบทของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้นิสิตตอบได้แบบอิสระ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประสานกับประธานนิสิตชั้นปี 4 ของแต่ละหลักสูตรของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและอธิบายแบบสอบถามแต่ละตอนให้แก่ประธานนิสิตชั้นปีที่ 4 แต่ละหลักสูตรเข้าใจ

3. นัดวันรับแบบสอบถามคืน และเมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 264 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้นิสิตตอบได้แบบอิสระ วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา โดยใช้ Content Analysis

ผลการวิจัย

ความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมนิสิตมีความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการในระดับมากทุกด้าน โดยมี

รายละเอียดดังนี้ **1) ด้านร่างกาย** โดยรวมนิสิตมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก โดยนิสิตเห็นว่าคณะฯ ส่งเสริมให้ดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง สดใส ร่าเริง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.99, S.D.=0.74$) รองลงมา คือ ส่งเสริมเรื่องการแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.89, S.D. = 0.76$) ส่วนการส่งเสริมให้ออกกำลังกายหลังเลิกเรียน ($\bar{X} = 3.01, S.D. = 0.98$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด **2) ด้านสติปัญญา** โดยรวมนิสิตมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก โดยนิสิตเห็นว่า ผู้สอนส่งเสริมให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87, S.D. = 0.61$) รองลงมา คือ การพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.80$) ส่วนการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.83$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด **3) ด้านอารมณ์** โดยรวมนิสิตมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก โดยนิสิตเห็นว่า การฝึกฝนให้มีความอดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ทุกข์ยาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.68$) รองลงมา คือ การยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น ($\bar{X} = 4.00, S.D. = 0.69$) ส่วน นิสิตสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ และมีความเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.72$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด **4) ด้านสังคม** โดยรวมนิสิตมีความต้องการ อยู่ในระดับมากโดยเห็นว่า ได้รับการพัฒนาด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.64$) รองลงมา คือ ได้รับการพัฒนาให้มีกิจกรรมมารยาทที่ดี ($\bar{X} = 3.98, S.D. = 0.70$) ส่วนได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมในกิจกรรมที่คณะศิลปศาสตร์จัดขึ้นเพื่อชุมชน ($\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.76$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด **5) ด้านจิตใจ** โดยรวมนิสิตมีความต้องการ อยู่ในระดับมากโดยเห็นว่า การพัฒนาให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.70$) รองลงมา คือ การพัฒนาให้มีความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.14, S.D.=0.65$) ส่วนการพัฒนาตนเองให้คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.65$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา (n=264)

กระบวนการพัฒนานิสิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
ด้านร่างกาย			
1. นิสิตได้รับการพัฒนาด้านดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง สดใส ร่าเริง	3.99	0.74	มาก
2. นิสิตได้รับการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ	3.88	0.84	มาก
3. นิสิตได้รับการส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายหลังเลิกเรียน	3.01	0.98	ปานกลาง
4. นิสิตได้รับการพัฒนาเรื่องการแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	3.89	0.76	มาก
5. นิสิตได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	3.31	0.88	ปานกลาง
ความต้องการภาพรวมด้านร่างกาย	3.62	0.84	มาก
ด้านสติปัญญา			
6. นิสิตได้รับการพัฒนาให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล	3.87	0.61	มาก
7. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน	3.70	0.68	มาก
8. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขใหม่ที่สร้างสรรค์	3.69	0.67	มาก
9. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และมีความเข้าใจในหลักทฤษฎีในสาขาที่เรียนอย่างถ่องแท้	3.71	0.68	มาก
10. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ	3.73	0.80	มาก
11. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีทักษะด้านหลักการใช้ภาษาไทย	3.68	0.81	มาก
12. นิสิตได้รับการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์	3.56	0.83	มาก
13. นิสิตได้รับการพัฒนาด้านกรณีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ	3.71	0.74	มาก
ความต้องการภาพรวมด้านสติปัญญา	3.71	0.73	มาก
ด้านอารมณ์			
14. นิสิตได้รับการพัฒนาให้สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์	3.92	0.71	มาก
15. นิสิตได้รับการพัฒนาให้สามารถระงับอารมณ์ได้เมื่อถูกผู้อื่นตีเยินหรือกล่าวหา	3.97	0.70	มาก
16. นิสิตมีความอดทน อดกลั้น ต่อสถานการณ์ที่ทุกข์ยาก	4.04	0.68	มาก
17. นิสิตยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น	4.00	0.69	มาก
18. นิสิตมีความเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่น	3.92	0.72	มาก
ความต้องการภาพรวมด้านอารมณ์	3.97	0.70	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กระบวนการพัฒนานิสิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
ด้านสังคม			
19. นิสิตได้รับการพัฒนาให้สามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มหรือในทีมงาน	3.75	0.66	มาก
20. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีกิจกรรมรายทที่ดี	3.98	0.70	มาก
21. นิสิตได้รับการพัฒนาด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และบุคลากรรอบข้าง	4.02	0.64	มาก
22. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีรู้จักการทำประโยชน์เพื่อสังคม	3.95	0.67	มาก
23. นิสิตได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะการเป็นผู้นำ	3.81	0.63	มาก
24. นิสิตได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมในกิจกรรมที่คณะศิลปศาสตร์จัดขึ้นเพื่อชุมชน	3.80	0.76	มาก
ความต้องการภาพรวมด้านสังคม	3.89	0.68	มาก
ด้านจิตใจ			
25. นิสิตได้รับการพัฒนาตนเองให้คุณธรรม จริยธรรม	4.03	0.65	มาก
26. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความเมตตา กรุณา	4.07	0.69	มาก
27. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความซื่อสัตย์	4.14	0.65	มาก
28. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.08	0.68	มาก
29. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม	4.10	0.63	มาก
30. นิสิตได้รับการพัฒนาให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.15	0.70	มาก
ความต้องการภาพรวมด้านจิตใจ	4.10	0.67	มาก

ความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต

1. ด้านร่างกาย: การพัฒนาบุคลิกภาพ
2. ด้านสติปัญญา: การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ learning by doing ทักษะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะด้านภาวะผู้นำรวมถึง ทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษและทักษะการใช้ภาษาไทยเบื้องต้น
3. ด้านอารมณ์: จัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่ต้องทำในรูปแบบของทีม
4. ด้านสังคม: ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร การดูงานนอกสถานที่
5. ด้านจิตใจ: ควรจัดเวทีหรือช่องทางสื่อสารให้นิสิตได้เสนอความคิดเห็น และก่อนจัดการเรียนการสอน อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้นิสิตเปิดประเด็นที่ตนสนใจ เพื่อลดความกดดัน สร้างความมั่นใจให้นิสิต

สรุปผลการวิจัย

ความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน พบว่า

1. ด้านร่างกาย มีการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง สดใส ร่าเริง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ได้รับการพัฒนาเรื่องการแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ส่วนได้ออกกำลังกายหลังเลิกเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
2. ด้านสติปัญญา นิสิตได้รับการพัฒนาให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ส่วนได้รับการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
3. ด้านอารมณ์ ได้รับการพัฒนาให้มีความอดทน อดกลั้น ต่อสถานการณ์ที่ถูกข่มขู่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ได้รับการพัฒนาให้ยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น ส่วนนิสิตสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ และเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
4. ด้านสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และบุคลากรรอบข้าง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ มีกิจกรรมรายทที่ดี ส่วนได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมในกิจกรรมที่คณะศิลปศาสตร์จัดขึ้นเพื่อชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
5. ด้านจิตใจ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ มีความซื่อสัตย์ ส่วนการพัฒนาตนเองให้คุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ความต้องการในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่านิสิตมีต้องการดังนี้ 1) การพัฒนาบุคลิกภาพและการเรียนรู้แบบ learning by doing ในทักษะต่างๆ ที่จำเป็น 2) การเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่ต้องทำในรูปแบบของทีม 3) ทักษะการทำงาน เช่น การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับชุมชน และ 4) เวทีหรือช่องทางสื่อสารให้นิสิตได้เสนอความคิดเห็น

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านร่างกาย สิ่งทีนีสิตต้องการพัฒนา คือ การพัฒนาด้านบุคลิกภาพและส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนา นักศึกษาของ Chickering and Reiser (1993) และทิพากร (2551) พบว่า การพัฒนาความสามารถของนักศึกษาประกอบด้วยความสามารถ 3 ด้านหลัก คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังพบว่า การส่งเสริมให้นิสิตได้ออกกำลังกายหลังเลิกเรียนเป็นกลไกหนึ่งที่ทำให้ นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่งานวิจัยของ ทิพากร (2551) กลับพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคือแรงจูงใจในการฝึกงาน

2. ด้านสติปัญญา สิ่งทีนีสิตต้องการ คือ ทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ภาวะผู้นำ การใช้คอมพิวเตอร์ การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เฉพาะหน้า เพื่อให้สอดคล้องกับอาชีพในอนาคต เช่น กิจกรรมเสริมสร้างฝึกการใช้ภาษาต่างประเทศกับผู้อื่น การจัดแคมป์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบ learning by doing และควรจัดให้มีการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่ต้องทำในรูปแบบของทีม เช่น การระดมความคิดในการสร้างสรรค์งาน หรือแก้ไขปัญหาพร้อมกันในทีม และร่วมกันแสดงความคิดเห็น และรับฟังซึ่งกันและกัน และนำมาปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องนอกเหนือจากสาขาที่เรียน ควรเพิ่มหลักสูตรการปฏิบัติงานจริง หรือวิชาที่สามารถทำให้นิสิตแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์จริงก่อนที่จะออกไปเจอสถานการณ์ในสถานที่จริง ในการฝึกงานหรือทำงานในอนาคต ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตได้ฝึกกระบวนการแก้ปัญหาและการพัฒนาความคิดและตัดสินใจ สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนา นักศึกษาของ Chickering and Reiser (1993) กล่าวว่า การได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญา ระหว่างอยู่ในมหาวิทยาลัย จะทำให้นักศึกษามีความรู้สึกว่า ตนมีความสามารถมากขึ้น เมื่อพวกเขาได้เรียนรู้ที่จะไว้วางใจในความสามารถของตนยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น และบูรณาการทักษะต่างๆ ของเขาให้กลายเป็นความมั่นใจในตนเองถือเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะนำพาให้ก้าวไปสู่สังคมและการทำงานในอนาคต อีกทั้งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ฐิติวรดา และคณะ (2551) พบว่า ระดับความคาดหวังต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ การเปิดโลกทัศน์ของตนเอง การหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ได้เรียน และได้เรียนรู้การปรับตัวและมีไหวพริบในการทำงานให้เข้ากับผู้อื่น แต่ผลการศึกษาของ รักชนก (2554) พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าความเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด ได้แก่ การฝึกทักษะการปฏิบัติฝึกการทำงานกลุ่ม ฝึกการแก้ปัญหา ฝึกการสื่อสาร การจัดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมในการเตรียมความพร้อม และจัดกิจกรรมให้สามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติอย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบอีกว่านิสิตควรได้รับการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้ และสามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ (New S-Curve)

3. ด้านอารมณ์ สิ่งทีนีสิตต้องการ คือ มีห้องให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียน การใช้ชีวิต และการปรับตัวในมหาวิทยาลัย (Pre-University) จัดกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ จัดกิจกรรมที่แนะนำการรับมือกับอารมณ์ของผู้คนในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ หากนิสิตมีความพร้อมทางด้านอารมณ์แล้วย่อมส่งผลให้นิสิตสามารถฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนา นักศึกษาของ Chickering and Reiser (1993) กล่าวว่า การจัดการด้านอารมณ์ (Managing Emotions) นักศึกษาหลายคนต้องประสบกับอารมณ์ในด้านไม่ดีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความโกรธ ความกลัว

ความเจ็บปวด ความคิดถึง ความเบื่อหน่าย หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความต้องการ ความรู้สึกผิด และความอายนั้น เมื่อมีมากเกินไป จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการศึกษา

4. ด้านสังคม สิ่งที่น่าสนใจต้องการ คือ ควรมีการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น มีรายวิชาที่ต้องบูรณาการกับคณะอื่น ๆ หรือมีการทำกิจกรรมร่วมกับรุ่นน้อง มีกิจกรรมเกี่ยวกับ การใช้ชีวิตประจำวันและการทำงาน/การเข้าสังคม ตลอดจนการเรียนรู้นอกสถานที่กับชุมชนใกล้เคียง เน้นร่วมทำกิจกรรมกับทางชุมชน/กิจกรรมจิตอาสา/กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่คณะศิลปศาสตร์จัดขึ้นเพื่อชุมชน สอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัยพะเยา คือ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ในการสร้างนวัตกรรมชุมชน สู่สากล โดยผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน วิจัยและนวัตกรรม รักษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับองค์กรภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อขึ้นนำและสร้างสรรค์ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งและความยั่งยืนของชุมชน และสังคม โดยให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สโรชา (2557) และผลการศึกษาของเพ็ญสินี (2559) พบว่า นักศึกษาควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและมีวิธีการบูรณาการการสอนให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตในชั้นปีและระหว่างชั้นปีมากขึ้น

5. ด้านจิตใจ สิ่งที่น่าสนใจต้องการ คือ การพัฒนานิสิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาณัติ (2550) และ ของ อธิวัฒน์ (2555) พบว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนา เรื่อง คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัย รวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานด้านคุณธรรมจริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้คณะฯ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมของนิสิตสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ ดังนี้

1. ด้านร่างกาย คณะฯ ควรจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพสำหรับการใช้ชีวิตในสังคม
2. ด้านสติปัญญา คณะฯ ควรจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน โดยให้นิสิตประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถในสถานการณ์จริง
3. ด้านอารมณ์ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นิสิตได้ทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นิสิตได้ทำงานเป็นทีม เรียนรู้และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม
4. ด้านสังคม ควรมีการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น มีรายวิชาที่ต้องบูรณาการกับคณะอื่น ๆ หรือมีการทำกิจกรรมร่วมกับรุ่นน้อง มีกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันและการทำงาน/การเข้าสังคม ตลอดจนการเรียนรู้นอกสถานที่กับชุมชนใกล้เคียง เน้นร่วมทำกิจกรรมกับทางชุมชน/กิจกรรมจิตอาสา/กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

5. ด้านจิตใจ ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้นิสิต และควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นิสิตระหว่างที่ทำการสอนด้วย เพื่อเป็นการพัฒนาและขัดเกลาให้นิสิตมีคุณธรรม จริยธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมเป้าหมาย New S Curve
2. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของนิสิตที่พึงประสงค์ตามศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ให้ทุนสนับสนุนสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จด้วยดี และขอบคุณนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร.
- ฐิติวรดา แสงสว่าง สิริเนตร วรณจักร์ และรัชนีกร ปัญญา. 2551. ความคาดหวัง ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. รายงานวิจัยโปรแกรมวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์.
- ทิพากร สุจारी. 2551. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2(3): 129-138.
- ธีรวัฒน์ อิ่มประคองศิลป์. 2555. การศึกษาความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานแผนกอาหารและเครื่องดื่มของโรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสุทธิปริทัศน์. 26(79): 27-42.
- เพ็ญสินี กิจคำ. 2559. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 8(2): 62-75.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. 2558. นโยบายและทิศทางการบริหารมหาวิทยาลัยพะเยา (2558-2561). มหาวิทยาลัยพะเยา.พะเยา.
- รักชนก โสภากิจ. 2554. การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา การจัดการการท่องเที่ยว. Veridian E-Journal of Graduate School, Silpakorn University. 4(1): 468-490.
- สโรชา คล้ายพันธุ์. 2557. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. 8(1). 63-76.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร.
- อาณัติ แพทย์วงษ์. 2550. แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. กรุงเทพมหานคร. 136 หน้า.
- Chickering, A. W. and L. Reiser. 1993. Education and Identity (2nd ed.). Jossey-bass. San Francisco. 542 pages.